

Notitie

Referentienummer

Kenmerk
210208

Betreft

CONCEPT Quick scan natuurwetgeving woningbouw Bergweg 4 te Rhenen

1 Aanleiding en doel

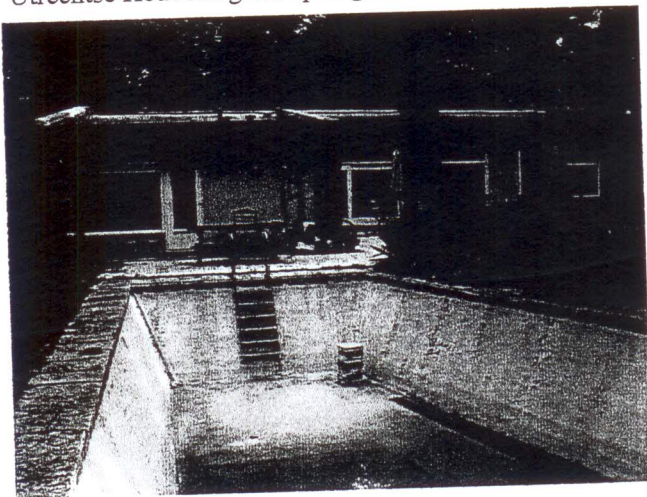
De natuur in Nederland wordt beschermd vanuit twee invalshoeken: bescherming van gebieden en bescherming van soorten. De gebiedsbescherming is geregeld via de Natuurbeschermingswet (Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten) en het Streekplan (o.a. Ecologische Hoofdstructuur (EHS), weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden). De soortbescherming is geregeld door middel van de Flora- en faunawet.

De verschillende natuurwetgevingen in Nederland hebben als belangrijkste component het zorgplichtbeginsel, dat van elke initiatiefnemer verlangt dat hij zich vooraf op de hoogte stelt van eventuele schadelijke effecten op voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

De heer M. van Geest en mevrouw D. Kraanen hebben het plan om de bestaande woning op het perceel van Bergweg 4 te slopen en twee nieuwe woningen te bouwen en hebben daarom Grontmij Nederland bv gevraagd om in beeld te brengen welke belemmeringen en consequenties er vanuit de natuurwetgeving van toepassing zijn op de realisatie van deze twee woningen.

2 Gebiedsbeschrijving

Het perceel Bergweg 4 ligt ten noorden van Rhenen in de bosrijke omgeving van de Utrechtse Heuvelrug. Het plangebied bestaat momenteel uit een woning met bosrijke



tuin en zwembad. Het bos bestaat grotendeels uit beuken, eiken en berken en een enkele hulst en taxus. De ondergroei is gedeeltelijk door gebrek aan licht nagenoeg afwezig. Op andere plekken bestaat de ondergroei voornamelijk uit braam. Een deel van het bos is reeds gekapt. Open water is in het plangebied niet aanwezig.

Foto 1: achterzijde van de bestaande woning



Foto 2: de bosrijke tuin van perceel Bergweg 4

3 Gebiedsbescherming

3.1 Natuurbeschermingswet

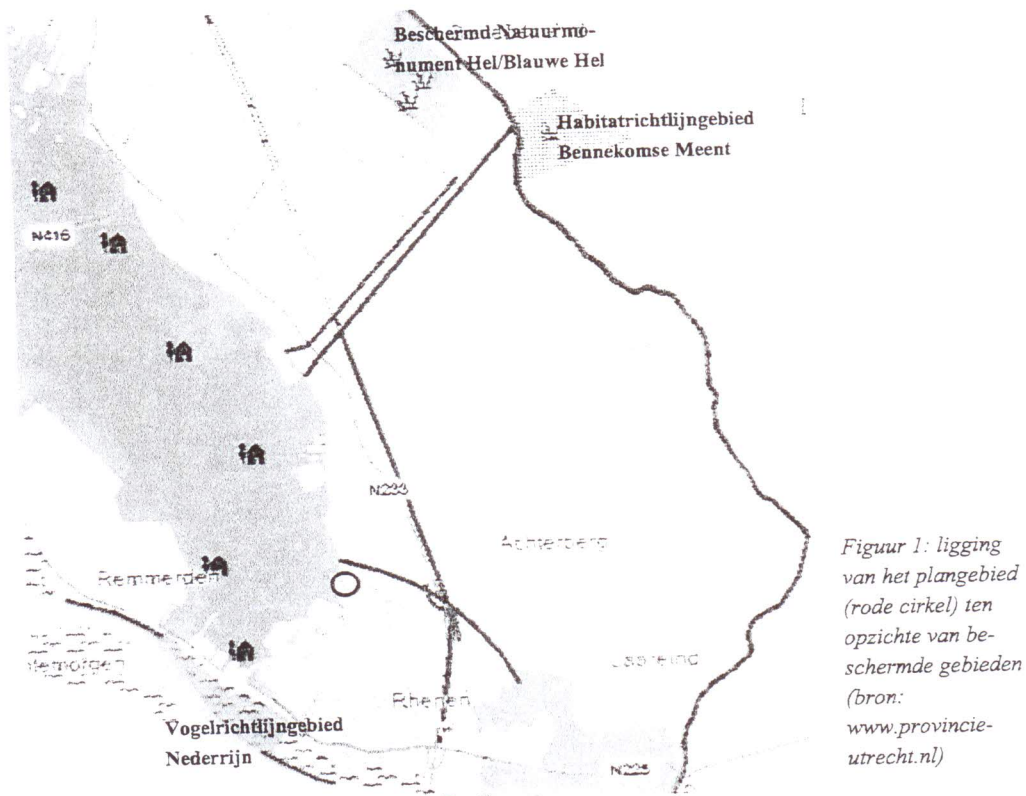
Op 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden en heeft als doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden. Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze negatieve effecten veroorzaken (externe werking). Bij negatieve effecten is het nodig een vergunning aan te vragen op basis van een verslechterings- en verstoringstoets. Het uitvoeren van een passende beoordeling (uitgebreide effectenstudie, alternatievenonderzoek en onderbouwing dwingende redenen van groot openbaar belang) is noodzakelijk wanneer de negatieve effecten (mogelijk) significant zijn.

3.1.1 Natura 2000

De Natura 2000-gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. De Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten (kwalificerende soorten). Kwalificerende soorten zijn soorten waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort. De Habitatrichtlijngebieden beschermen van habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt.

Het plangebied is niet gelegen in Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden. Het dichtstbijzijnde Vogelrichtlijngebied is de Nederrijn gelegen op ca 1,5 km van het plangebied (zie figuur 1). Door de woningbouwontwikkelingen zijn het optreden van negatieve effecten op dit beschermde gebied uitgesloten. De functie van het plangebied verandert nauwelijks (2 in plaats van 1 woning) en daarnaast ligt Rhenen met alle menselijke activiteiten tussen het plangebied en het Vogelrichtlijngebied in. Verstoring als gevolg van menselijke activiteiten op de Bergweg 4 zal daarom nooit het Vogelrichtlijngebied bereiken. Ook niet tijdens de uitvoering.

Het plangebied is eveneens niet gelegen in Habitatrichtlijngebied. Het dichtstbijzijnde gebied is de Bennekomse Meent op ca 4 km afstand (zie figuur 1). Over deze grote afstand zijn negatieve effecten uitgesloten.



3.1.2 Beschermd Natuurmonument

Voor Beschermd Natuurmonumenten die buiten de Natura 2000-gebieden liggen, geldt dat handelingen in of rondom Beschermd Natuurmonumenten die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of die het Beschermd Natuurmonument ontsieren, zijn verboden, tenzij hiervoor een vergunning is verkregen.

Het beschermingsregime van de gebieden die nu binnen Natura 2000-gebieden liggen, treedt terug. De natuurwaarden waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura 2000-gebied.

Het dichtstbijzijnde Beschermd Natuurmonumenten zijn de gebiedjes Hel en Blauwe Hel gelegen op ruim 4 km van het plangebied (zie figuur 1). Door de grote afstand tot het plangebied zijn negatieve effecten uitgesloten.

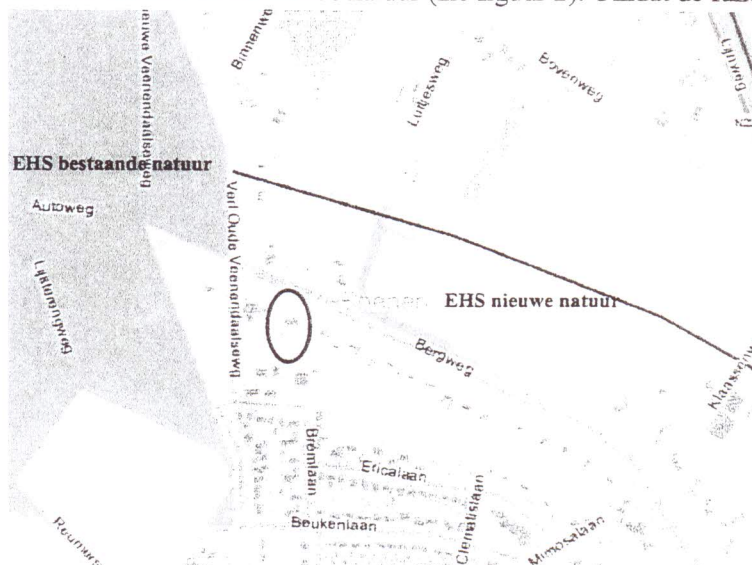
3.2 Streekplan (2005)

In het streekplan wordt aangegeven hoe om te gaan met onder andere de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied. Hieronder worden deze gebieden verder beschreven.

3.2.1 Ecologische Hoofdstructuur

De EHS bestaat in Utrecht uit bestaande natuurgebieden, bestaande natuur en militair gebruik nieuwe natuurgebieden en overige gebieden. De ecologische verbindingzones verbinden deze belangrijke gebieden met elkaar. Binnen of nabij de EHS geldt in principe de “nee, tenzij” –benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Het plangebied ligt niet binnen de EHS. In de omgeving zijn wel gebieden aangewezen als EHS nieuwe en bestaande natuur (zie figuur 2). Omdat de functie van het plangebied



niet verandert en het uitsluitend gaat om de plaatsing van een extra woning is aantasting van de EHS in de directe omgeving niet aan de orde.

Figuur 2: ligging plan-
gebied (rode cirkel) ten
opzichte van de EHS
(bron: www.provincie-utrecht.nl)

3.2.2 Waardevolle natuur buiten de EHS

Provincie Utrecht neemt een bijzondere verantwoordelijkheid voor waardevolle natuur buiten de EHS. Het gaat met name om weidevogel- en wintergastengebieden, gebieden met waardevolle perceelsranden, slootoever- en watervegetaties met bijbehorende fauna en gebieden met een kleinschalige verwevenheid van ecologisch waardevolle bosjes en houtwallen en hagen. Het doel is om deze waarden in stand te houden en waar mogelijk te versterken.

In de directe omgeving is geen waardevolle natuur buiten de EHS aanwezig. De ontwikkeling van de twee woningen heeft dan ook geen invloed op deze gebieden.

4 Soortbescherming

De Flora- en faunawet is sinds 1 april 2002 van kracht. In deze wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast zijn er selectieve lijsten van beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelde dieren. De beschermde soorten en hun nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden verstoord of vernietigd. Indien dit onvermijdelijk is, dient ontheffing te worden aangevraagd. Vrijstelling of ontheffing kan slechts worden verleend “wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de

soort". In principe dienen bij verstoring mitigerende dan wel compenserende maatregelen te worden genomen. Sinds 23 februari 2005 is de Flora- en faunawet gewijzigd. De beschermde soorten zijn nu verdeeld in drie tabellen:

1. Algemene soorten

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling. Er hoeft voor ontwikkelingen geen ontheffing aangevraagd te worden;

2. Overige soorten

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort);

3. Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB

Voor deze soorten moet wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets, hetgeen inhoudt dat:

- o er sprake is van een bij de wet genoemd belang;
- o er geen alternatief is;
- o en geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Verstoring van nestelende/broedende vogels en vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels is niet toegestaan. Daarom dienen versturende werkzaamheden altijd buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. De bescherming van vogels valt onder tabel 3.

Hieronder wordt aangegeven welke soorten van tabel 2 en 3 in en in de omgeving van het plangebied verwacht mogen worden. Deze inschatting is gemaakt op basis van bestaande verspreidingsgegevens en een veldbezoek door een ecooloog op 3 augustus 2006.

4.1 Planten

Door gebrek aan licht en door dominantie van braam is de kruidlaag in het bosgedeelte van het plangebied slecht ontwikkeld. Beschermde soorten zijn niet aangetroffen en worden dan ook niet verwacht.

4.2 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn geen broedvogels waargenomen. Het is echter wel aannemelijk dat vogels broeden in de tuin en het bos van het plangebied. Vaste verblijfplaatsen in de vorm van hollen, horsten en kolonies zijn niet aangetroffen. Indien werkzaamheden in of rond het broedseizoen gaan starten (broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart – 15 juli), is het verstandig om vooraf te bepalen of er broedvogels aanwezig zijn. Broedvogels mogen niet verstoord worden, zodat werkzaamheden dan buiten het broedseizoen moeten aanvangen. Dit geldt ook voor het verwijderen van beplanting

4.3 Zoogdieren

Met name in de tuin en het bos zijn zoogdieren te verwachten. Gelet op het geringe oppervlak van het plangebied zal het plangebied alleen maar onderdeel uitmaken van het leefgebied van zoogdieren, omdat deze een groter gebied beslaan. Zoogdieren die in het plangebied voor kunnen komen zijn: egel, bosspitsmuis, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, eekhoorn, rosse woelmuis, bosmuis, wezel, hermelijn, bunzing en eventueel de boomarter. Het merendeel van deze soorten staat in tabel 1, met uitzondering van de eekhoorn (tabel 2) en de boomarter (tabel 3). Van deze laatste twee soorten zijn geen nesten/hollen aangetroffen. Het plangebied maakt daarom waarschijnlijk alleen deel uit van

het grotere foerageergebied. In de nieuwe situatie blijft het bosgedeelte grotendeels behouden. Daarnaast zijn, grenzend aan het plangebied grote bosrijke gebieden aanwezig, zodat het foerageergebied niet significant wordt aangetast. Nader onderzoek naar deze soorten en het aanvragen van een ontheffing is niet nodig.

Verblijfplaatsen van vleermuizen (tabel 3) worden niet in het plangebied verwacht. De woning is hermetisch afgesloten zodat geen geschikte vliegopeningen aanwezig zijn. Het bosgedeelte bestaat uit relatief jonge bomen waar geen holten in aanwezig zijn. Het is wel aannemelijk dat het plangebied wordt gebruikt als foerageergebied voor vleermuizen. Met name de bosrand is hiervoor geschikt. In de nieuwe situatie blijft een bosrand behouden, zodat het foerageergebied niet wordt aangetast. Het aanvragen van een ontheffing is daarom niet nodig.

4.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Voor reptielen is het plangebied niet geschikt, omdat deze grotendeels uit tuin en dicht bos bestaat. Door het ontbreken van open water is het voorkomen van beschermde vissen en voortplantingswater van amfibieën uitgesloten. Amfibieën die ook een groot deel van het jaar op land leven, zoals de gewone pad en kleine watersalamander (tabel 1), kunnen in de strooisellaag aangetroffen worden. Beschermde soorten van tabel 2 en 3 zijn niet te verwachten.

4.5 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Beschermde vlinders zijn in het plangebied niet te verwachten. Het habitat voor een groot deel van de beschermde vlinders betreft schraalgraslanden, veen- en heidegebieden. Beschermde libellen zijn eveneens niet te verwachten omdat open water ontbreekt.

5 Conclusie en aanbevelingen

Het plangebied is niet gelegen in beschermd gebied. In de directe omgeving is wel beschermd gebied in de vorm van de EHS aanwezig. Omdat de functie van het plangebied nauwelijks verandert ten opzichte van de huidige situatie en de ingreep relatief beperkt is (één extra woning), is aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden niet aan de orde. Op grotere afstanden zijn ook beschermde gebieden in het kader van Natura 2000 aanwezig. Negatieve effecten zijn op deze gebieden uitgesloten.

Door het bosrijke karakter is het plangebied met name van belang voor vogels en zoogdieren. Beschermde zoogdiersoorten van tabel 2 en 3 (boommarter, eekhoorn en vleermuizen) worden waarschijnlijk alleen foeragerend waargenomen, omdat vaste verblijfplaatsen niet zijn aangetroffen. Omdat het foerageergebied grotendeels intact en geschikt blijft voor deze soorten en er voldoende grote aaneengesloten bosgebieden grenzen aan het plangebied, is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig.

Het is wel aannemelijk dat in het plangebied broedvogels voorkomen. Het verstoren van broedvogels is niet toegestaan en hiervoor kan geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Verstorende werkzaamheden dienen dus buiten het broedseizoen (ongeveer buiten 15 maart – 15 juli) te worden uitgevoerd. Indien de werkzaamheden in of in de buurt van deze periode moeten worden uitgevoerd, wordt aanbevolen om vooraf te onderzoeken of daadwerkelijk broedvogels aanwezig zijn.